

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keверberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

HET HOMMELTJE MOET RECLAME MAKEN VOOR "DE ONTDEKKING VAN DE EEUW"

BIJ-POLLEN zegt het mooie stukje reclame drukwerk, waarmee een trouwe lezeres uit Den Haag de redactie van het Maandblad tegen de Kwakzalverij ver-raste. Op de voorpagina: De ontdekking van deze eeuw... Op de achterkant van het vouwblaadje van vier bladzijden, uitgevoerd op zwaar „machine-coated” kunst-drukpapier staat het stempel van een drogisterij in Den Haag. Op dezelfde achterpagina leest men: Bij-Pollen is een produkt van Bee Pollen Ltd., London, Engeland. Alleenvertegenwoordiger voor Nederland: Bergerac B.V., Hofwijckplein 47, Den Haag.

BIJ DERGELIJKE „MIDDELEN” plegen wij eerst eens even te kijken waar het allemaal niet goed voor is. Dat valt best mee. Het geheim van een lang leven... maar daar staat een vraagteken bij. Ei, ei. Toch eens even lezen. Welnu, volksstammen over de hele wereld verspreid waarvan de leden een „verbazingwekkende leeftijd” bereiken, sommigen over de 100 jaar, hebben iets gemeen. Die gemeenschappelijke factor is pollen. Ze aten allen in grote hoeveelheden door bijen verzamelde pollen. In de vorm van afval van de bodem van de korven of als ongezuiverde honing. „Vele experts zijn het er over eens dat het erg actieve, lange leven van deze mensen deels te danken is aan bijen-pollen”.

Ongezuiverde honing? Wat is dat eigenlijk? Honing wordt niet gezuiverd. Men kan het zó eten en in landen waar de honingooft overvloedig is is het gemakkelijk om secties gevulde raat te krijgen, met de wasdekseltjes er nog overheen die men zo op kan eten. Men moet dan de was wel uitspuwen, maar de honing is op geen enkele manier met menselijke handen in aanraking geweest.

Terug nu naar de „pollen”. Dat is, zo leert het vouwblad ons, het meest natuurlijke en versterkende gezondheidsvoedsel wat er te proberen valt. Alleen de beste pollen met de meeste voedingswaarde worden verwerkt tot tabletten, welke gemakkelijk in te nemen zijn. (ze hebben een roze kleur, zien we op de achterkant van het vouwblad). Om zich fit en gezond te voelen is het voldoende een tot twee tabletten per dag te nemen.

Voor de uitgetelde vrouw

BENT U EEN huisvrouw die zich uitgeteld en gedeprimeerd voelt? Geen nood. Probeer Bij-Pollen, roep de folder U toe.

„U zult zich niet alleen beter, maar ook langer goed voelen. Ook zakenmensen met een hoop zenuwlopende beslommingen vonden in Bij-Pollen de geweldige kracht, die hun het gevoel van jong zijn weer terug gaf. Beroemde internationale atleten vinden Bij-Pollen onmisbaar voor hun conditie en ze nemen dan ook regelmatig Bij-Pollen in om de kleine kwaaltjes te verdrijven, die de carrière van een atleet kunnen ruïneren.

Het zou niet anders kunnen of er worden de namen van een paar geleerden genoemd. Dokter Van Swol, die het voorwoord schreef voor een geruchtmakend slankmakersboek, is er dit keer niet bij, zo min als een ander in de publiciteit bekend arts, Aart Gisolf. Maar U heeft toch wel eens van prof. Nikita Mankovsky gehoord? Of van prof. D. G. Cheboratew? Welnu, dat tweetal gerontologen, van wie we ieder ogenblik indrukwekkende publicaties onder ogen krijgen, en wier naam dan ook op de lippen is van een iegenlijk, die de AOW-leeftijd bereikt, zijn het er over eens, en nu citeren wij weer eens dat mooie vouwblad van Bergerac B.V.:

... „dat de revitalisatie, onderhoud en vernieuwing van lichaamscellen gestimuleerd kan worden door verzamelingen van poly-vitaminen, micro-elementen, enzymen en aminzuren. De enzymen in samenwerking met de vitaminen werken stimulerend op het ontstaan van nieuw weefsel en versnellen de stofwisseling...”

Pollen bevatten in feite, zo wordt ons verzekerd, elke van de door prof. Nikita Mankovsky en prof. D. G. Cheboratew genoemde essentiële (ja, zo heet dat onder geleerde mensen) voedsel-factoren. Er zitten in die pollen bijvoorbeeld vijf maal zoveel proteïnen als in eieren, vlees of kaas.

Vijfmaal zoveel? Als in een stukje kaas

L. BREST OVERLEDEN

DE HEER LOUIS BREST, tot voor kort penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, is tot ons leedwezen in het Leo Polakhuis te Amsterdam, waar hij sinds kort verbleef, overleden. De teraardbestelling heeft op 14 september plaats gevonden op de Israëlietische Begraafplaats te Muiderberg. Op deze plaats willen wij de heer Brest, die zoveel jaren de financiën van de vereniging beheerde, de oprechte dank betuigen van de vereniging voor al het werk dat hy heeft verricht. Hij was een bij uitstek integer en goed mens, wie geen moeite te veel was om zijn medemensen te helpen. Daarvan getuigde ook zijn penningmeesterschap van de afdeling Amsterdam van het Koningin Wilhelminafonds tegen de kankerbestrijding, een functie die hij eveneens gedurende een lange reeks van jaren vervulde. De heer Brest bereikte de leeftijd van 76 jaar.

In het vorige maandblad van onze vereniging hebben wij nog uitvoerig de verdiensten van de heer Brest geschetst, nadat hij het penningmeesterschap had moeten neerleggen wegens zijn ziekte. Onze wens, dat hij spoedig mocht genezen en nog geruime tijd van een welverdiende rust zou mogen genieten is helaas niet bewaarheid.

Hij ruste in vrede.

uit het vuistje? Of in een korreltje kaas ter grootte van dat tabletje?

Dagelijks verzamelen van „Pollen”

MAAR NOG EVEN terug naar dat woord „pollen”. Het Engelse woordenboek geeft de vertaling: stuifmeel. Dat woord ontmoet men overigens ook in de tekst van het vouwblaadje voor dit „rijkste voedsel van Moeder Natuur”. En daar volgt dan op: „direct uit de korf worden de pollen dagelijks verzameld om er Bij-Pollen van te maken”.

Dat maakt eerst recht onze nieuwsgierigheid gaande. Het gaat de bijen uiteraard in de eerste plaats om de bloemennectar, die zij in de maag meenemen naar de korf of kast maar aan de pootjes nemen ze wat stuifmeel mee, die vaak weer op andere bloemen op de stamper terecht

VERVOLG OP BLZ. 3

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoëienis is KWAKZALVERIJ

BLZ. 2

In een stemmig verlichte kamer met veel Oosterse beeldjes

ZESTIG GULDEN, VRAAGT occultist Bontan en hij voorspelt „geluksmomenten”. Mevrouw Schildkamp vraagt 25 gulden en legt daar de tarotkaarten voor. Wie gehuwd is trekt er negen, wie ongehuwd s zeven.

Een medewerker van de Zwolse Courant bezocht zowel mevrouw Schildkamp in een hoog flatgebouw in de Staalmeestersaan in Amsterdam-West (Overtoomse Veld) als R. Bontan in de Valeriusstraat. Aan zijn ervaringen ontlene wij het volgende vermakelijke relaas.

„U hebt een vriendin, die een paar jaar jonger is dan u”, constateert mevr. Schildkamp, helderziende voor zakelijke en huiselijke problemen, na dat ze een carré kaarten heeft gelegd. Dat klopt, maar zo'n leeftijdsverschil komt natuurlijk meer voor. „U houdt van haar en zij van u”, vervolgt ze. „Maar nu moet u me eens zeggen: u heeft een moeilijk half jaar achter de rug”. Ze werpt nu met hoge snelheid kaarten om het carré heen. „Er zit vooruitgang in. Vanaf half januari zal het allemaal beter gaan”. Ik knik dankbaar.

Ik heb helemaal geen moeilijk half jaar achter de rug, integendeel, maar ik word nu wel benieuwd, waar deze kaarten-trekking toe leidt.

„Het is een heel goed meisje en ze houdt veel van u, maar het is een doordouwer-tje. Ze houdt van doorzetten en je zult toegeven dat dat er bij jou wel eens aan ontbreekt”. Ze kijkt me aan. „Ja, je komt er wel hoor, maar je laat wel eens over je lopen. Dat weet je wel, he?” Ai, wat krijgen we nu? Ik kijk zo neutraal mogelijk terug en vraag waarop dat sullige van mij betrekking heeft.

Voor langere termijn de bol er bij

„Ach”, vergoelijkt ze, „er zijn mensen op je werk die je hebben dwarsgezeten, de laatste maanden. Dat heeft iedereen wel. Maar je moet zo af en toe je tanden laten zien. Dat wil zij ook”. Ik denk onwillkeurig aan de „zij” in kwestie en benlenk dat dat lachen wordt, vanavond.

In totaal worden drie keer de kaarten gelegd, uit drie verschillende pakjes. Vanaf half januari zal het niet alleen beter gaan met de liefde, ook in de werksfeer gaat het dan in opwaartse richting.

Voor prognoses op langere termijn vordt de kristallen bol erbij gehaald. Ik leg mijn hand erop, trek hem weer weg en de bol wordt aan mijn zijde afgechermd met een groen vilten doekje. „Je zeft in je werk onder spanningen, hè”, raagt mevrouw Schildkamp wie mijn orte nagels ongetwijfeld niet zijn ontgaan. Ze weet nog steeds niet wat mijn beroep is. „Je werkt met je hoofd en dat geeft die

spanningen. Je hebt vaak hoofdpijn”. Ik heb gelukkig zelden hoofdpijn, maar werk inderdaad vaak onder spanning. Niet getreurd, als het aan de helderziende ligt wordt het allemaal beter. De bol bevestigt kennelijk wat ze al dacht. Medio 1976 schiet ik als een komeet omhoog en de spanningen verdwijnen.

„Maar nou moet je me eens vertellen, is er iemand ernstig ziek in je familie?”

Nee. „O, dan wordt er iemand ziek. Heb je nog een vader?” Ja. „die wordt ziek, hij moet naar een ziekenhuis, maar hij wordt weer beter”. Gelukkig maar. En ik word tachtig, daar kan ik van opaan. En ik krijg twee kinderen, een jongen en een meisje...

De bol zegt wat kaarten verzwegen

MIJN EERSTE ZORG geldt nu de rit van mevrouw Schildkamp, helderziende naar de heer R. Bontan, occultist, elders in de stad. Want de bol zegt wat de kaarten verzwegen. Blikschade. De helderziende weet er smakelijk over te vertellen.

Haar zoon, aan wie zij had voorspeld dat hij op een bepaalde datum grote blikschade zou gaan maken, was lachend in zijn auto-mobiël gestapt en had deze, nog geen tien minuten later, nagenoeg total loss gereden tegen een stadsbus.

Goddank kom ik zonder een schrammetje in de Valeriusstraat aan. Aanzienlijk minder beschroomd dan op het Overtoomse Veld (je weet 't tenslotte maar nooit met deze schimmige materie), bel ik aan bij nummer 145. R. Bontan, occultist, meldt een naamplaat van forse afmetingen. Twee verdiepingen hoger word ik naar de wachtkamer geleid door een gezellige huisvrouw die ik kennelijk zo van haar pannen heb weggehaald. In de wachtkamer enige stoelen en een tafeltje, waarop aardse periodieken als Panorama, Libelle, Margriet, Viva, Mimo en De Post.

In de belendende ruimte hoor ik een druk geschuif van gordijnen en een herhaald geklik van lichtschakelaars. Daar wordt een sfeertje gebouwd. De vrouw komt me weer halen en verzoekt me binnen te treden. Een stemmig verlichte kamer met veel Oosterse beeldjes en, fel daartegen contrasterend, spierwitte leren fauteuils. Achter het lage tafeltje is de occultist opgestaan. Een breekbare man.

Het horloge in de hand...

IK GEEF HEM voorzichtig een hand.

We gaan zitten. Hij lijkt me, op het eerste gezicht, een beste partner om eens 'n lange winteravond onder het genot van een bel cognac en een feestelijke sigaar, over spoken, klopgestenen en laag overvliegende tafels te bomen. „Wat wilt u weten?”, klinkt het nauwelijks hoorbaar vanuit zijn richting. Daar had ik op gerekend.

„Het gaat om problemen, waarvan ik niet weet of het wel problemen zijn”. Zo. Hij kijkt me aan, terwijl ik eraan toevoeg, dat ik graag heden en toekomst doorgelicht zou zien. „U weet de prijs?” Nee, die weet ik niet, want die wilde hij niet telefonisch, maar persoonlijk mededelen. „Zestig gulden”. Ik denk even na, concentreer me, krijg spontaan een zuur gezicht van een kassier door en zeg: akkoord.

De occultist („Dat bestrijkt alle gebieden van de *para-psychologie*”) Bontan vraagt om een voorwerp dat ik altijd bij me draag. Ik geef hem mijn horloge. Hij neemt het in de hand, kijkt in het niets en vraagt of ik er gevoels van onvoldaanheid en ontevredenheid op na houdt. Soms, zeg ik. Hij legt uit dat die gevoels bovenkomen uit mijn onderbewuste en dat ik ze niet graag heb. Hij raadt me aan er vriendschap mee te sluiten. Dan heb ik er geen last meer van.

Hij weet inmiddels dat ik ongehuwd ben en stelt vast dat mijn vriendin en ik geestelijk uiteenlopen. Dat is nogal wies. De grote verrassing komt echter nog. „Binnen vijf, zes, zeven maanden komt er een andere vrouw in uw leven. Zij trekt u sterk aan en u zult niet weten wat u dan moet doen. U wordt voor een moeilijke keuze gesteld. Tegen die tijd komt u weer bij me terug”.

„Kinderen interesseren u niet”

DAT IS GROF. Ik bedwing een opkomende boosheid en vraag wat dat voor een vrouw is. „Zij is een Europese, met donkerblond haar en een ovaal gezicht. Ze heeft een leidinggevende functie, bij een bank of zo”. Wat willen die media toch, met hun overheersende en leidinggevende vrouwentypes? Ik vraag via een omweg hoe de tweestrijd zal aflopen. „U kiest voor de eerste vrouw. Ondanks uw tegen-gestelde geesten. Maar u zult niet met haar trouwen. Kinderen interesseren u niet”.

Welaan, twee helderzienden op afstand met elkaar in de clinch. En hoe gaat het met mijn werk? „U zult enkele geluksmomenten hebben. Daar moet u gebruik van maken”. Mazzel dus. De heer Bontan drukt zich niet nader uit. Geluksmomenten. Wanneer ik hem vraag hoe mijn leven zich meer in het algemeen zal voltrekken, begint hij weer over de donkerblonde vrouw van de bank. „U moet doorgaan met datgene waarmee u nu bezig bent, met uw vrouw en met uw werk. Dan komt alles goed. Hoe oud u kunt worden? Vijf-en-zeventig, vijftachtig. In die richting”.

Zestig gulden is een royaal bedrag voor een handvol geluksmomenten en een Europese bankdirectrice die ik toch laat schieten. Maar ja, zal Bontan redeneren, astrale krachten zijn niet niks en hun tolken moeten ook leven.

Ik bedoel maar. Als ik nog eens op de keien kom te staan, dan weet ik het wel. Voor een geeltje kunt u bij me komen. Uw astrale krachten zullen spreken. Alles komt goed met u. Dat zit dus geramd. En u wordt tachtig. Op z'n minst.

Gelogen, electrodes om slank te worden

NEGENTIEN VROUWEN IN de leeftijd van dertig tot vijftig jaar hebben op verzoek van de Duitse Stiftung Warentest het Slendertone-apparaat geprobeerd. De verkoper van het ding, een zich doctor in de biochemie noemende Alec Eden (maar die nergens als zodanig staat ingeschreven) houdt bij hoog en bij laag vol dat je er slank van wordt. Bij negentien onderzoeksters van Warentest lukte dat niet. Ze bleven net zo dik als ze waren...

Ze kregen wel iets anders van het apparaat: lelijke kleine rode adertjes, buikpijn, pijnlijke of onregelmatige menstruatie en spierpijn, aldus een artikeltje in de Haagse Courant.

Wat doet dit apparaat, dat in Nederland tot dusver niet te koop is, maar dat hier wel in schoonheidsinstituten wordt gebruikt?

Het heeft elektroden, die je op te dikke lichaamsdelen moet vastmaken. Je steekt de stekker in het stopcontact en dan krijgen de spieren kleine stroomstootjes, waardoor ze samentrekken. Volgens Eden val je daarvan af.

En dat is nou net niet waar. Het apparaat is helemaal niet bedoeld als slankmaker. Het is ontworpen om verlamde en verkrampde spieren weer op gang te krijgen. Artsen gebruiken het voor dat doel.

Verkoper Alec Eden beweert in zijn advertenties in Duitse kranten dat een Engelse onderzoekster goede testresultaten heeft geboekt. Ook dat is door Warentest uitgezocht. Wat bleek? De Engelse, een arts, had Slendertone inderdaad geprobeerd. Uitslag: géén gewichtsvermindering.

Al even weinig betrouwbaar bleek de foto die de Duitse „doctor in de biochemie” in zijn advertenties zette. Op die plaatjes zie je spierweefsels met veel, en spierweefsels met weinig vet. Dankzij het apparaat? Niets daarvan. De spieren zijn van een atleet voor en na tien kilometer hardlopen...

In sommige landen mogen apparaten als deze elektroden niet worden verkocht. In Nederland wel, maar het gebeurt nog niet. In Duitsland wordt het apparaat verkocht onder de namen: Schlank-Fit-Aktiv-Methode. Grazil 200, Fitmaker, Modeline, Ionto-Counterslack, Elektroslim en Cellutron. Maar je wordt er niet dun van. En het is helemaal niet zo goed om het te gebruiken.

De handvasthouder

ONLANGS HEEFT KRONKEL (Simon Carmiggelt) in Het Parool verteld van een paranormale genezer, die zijn ouders wel eens behandelde. 's Mans tech-

niek bestond uit het vasthouden van de handen van de patiënt. Mijn moeder, aldus Kronkel, behield haar ingeschapen nuchterheid. Tegen mij noemde ze hem altijd: „Mie met de handjes”, een figuur uit de toen zeer populaire komische serie „Barendje Donderkop”, die Barbarossa in „Het Leven” publiceerde.

De genezer was een grote, germaans blonde man, indrukwekkend sterk en gezond. Zelfs op vinnig koude winterdagen droeg hij geen overjas. Als je hem zag kon je best begrijpen dat hij van zijn overvloed wat te missen had.

Ik zie, vervolgt Kronkel, nog voor me hoe hij in de huiskamer zat en de handen van mijn vader of mijn moeder vasthield.

Hij was dan onafgebroken aan het woord. Er bestond een merkwaardige discrepantie tussen zijn bloeiende, uitgebalanceerde verschijning en zijn conversatie. Hij was onnoemelijk rancuneus, omdat de Nederlandse overheid geen acht sloeg op de uitvindingen die hij beweerde te hebben gedaan. De door veel gekken en querulanten geclaimde onzichtbare straal, die alle vijandelijke vliegtuigen bij schending van ons luchtruim in vlammen zou doen opgaan was er een van. Maar het ministerie van oorlog, zoals dat toen nog heette, had er geen belangstelling voor.

„Dan moeten ze het zelf maar weten”, riep hij bitter.

De ijver waarmee hij lijdende mensen genas, maakte hem niet mild van natuur. Een ernstig zieke kwakzalver die zijn hulp had ingeroepen, had hij — naar hij vertelde — toegevoegd: „Nee hoor, jou help ik niet, ga jij maar dood”.

Want hij was het oneens met haar genees-methode. De zijne deugde wel, maar kon toch niet verhinderen dat hij, op een stille herfstmiddag, onverhoeds dood bleef.

De natuur en de alternatieven

ZONDER CRITIEK DRUKTE de Nieuwe Zeister Courant onder de titel „Herontdekking van de kruiden” een artikeltje af waarin werd geadviseerd om het tijdschrift „De natuur uw arts” te lezen. Dit blijkt als adres te hebben: Postbus 50 te Heerde op de Veluwe. En wat de kruiden betreft wordt de „ontbijtthee” van Zonnatura aanbevolen met dit liefelijke proza:

„Wie nu eens een gezellige kruidenproef wil nemen, kan bij de drogist eens een pakje speciale kruidenthee nemen. Dit is een echte lekkere ontbijtdrank, met een lich-

te (peper)muntsmaak die u iets kunt aanzoeten met suiker, liever met honing.

Deze kruidenthee zuivert het bloed, voorkomt hoofdpijn, zwaarlijvigheid en maagstoornissen. Als u een speciaal slankdieet gebruikt is dit een uitstekende aanvulling, al kunt u de suiker dan beter weglaten”.

Dan komt er nog een reclamestukje voor kruidenbloedwijn... ook van „Zonnatura”. „Mocht u zich”, zo konden de lezers van de Nieuwe Zeister uit hun lijfblad vernemen, „b.v. na een griepje, wat slap voelen, dan kunt u speciale Bloedwijn op basis van oosterse kruiden nemen, ook van Zonnatura. In tegenstelling tot andere soorten is deze Zonnatura bloedwijn bijzonder smakelijk en heel goed te gebruiken als aperitief, voor de maaltijd. Deze wijn werkt lichtelijk laxerend”.

Hetzelfde artikeltje vermeldt nog dat in het tijdschrift „De natuur uw arts” een lijst is opgenomen van „alternatieve artsen”.

HOMMELTJE EN BIJ-POLLEN

VERVOLG VAN BLZ. 29

komt, waardoor de bevruchting tot stand komt. „Een bij neemt zijn eigen gewicht in stuifmeel mee”, beweert de schrijver van de tekst van „Bij-Pollen”.

Een bewering die ons wel heel sterk lijkt. Maar ja, hoe kan men anders waar maken dat „Bij Pollen” in grote hoeveelheden in de handel worden gebracht? Ook al zijn er speciale stuifmeelhaalsters onder de werkbijen, de hoeveelheden zijn in werkelijkheid maar gering en waarom zou een bij ook meer stuifmeel oogsten dan nodig is voor dat enige doel waarvoor de bij stuifmeel nodig heeft: het broed?

Aardig is ook en ook wel getuigend van de volstrekte ondeskundigheid die de schrijvers van dit reclameblaadje aan de dag leggen om hun waar maar aan te prijzen, dat er op het mooie plaatje van een margriet niet een bij zit maar een... h o m m e l. Die hommeltje heeft dan wel aan een van de poten een klompje stuifmeel, de „Bij Pollen” waarmee een slimme verkoper van tabletjes ons fit wil maken, om ze kleine kwaaltjes wil verdrijven, ons een lang leven in het vooruitzicht wil stellen „Natuurzuivere bijenpollen in tabletvorm” heet dat dan „ter verhoging van de vitaliteit en ter versterking van het zenuwgestel”. Maar tja, niet voor niets heet dit „de ontdekking van deze eeuw”...

Wanneer we de volgende keer nog een bij prof. Nikita Mankovsky of bij zijn collega-gerontoloog prof. D. G. Cheboratev (dat klinkt altijd zo goed, die Russische namen bij de wetenschap van de oude wordende mens!) langs komen zullen we bepaald eens vragen of we nu ons he moeten zoeken bij de pollen door de bijen verzameld of dat we op zoek moeten naar hommelnesten voor het allerbeste spul.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Drie sappige peren voor de stoelgang

DE WONDERLIJKSTE ZAKEN kunnen in de rubrieken van de „Columnisten” van onze dagbladen aantreffen. In zijn rubriek Trijfel heeft Nico Scheepmaker (o.a. in Haarlems Dagblad) het onderwerp stoelgang aangesneden. Verscheidene van zijn lezers reageerden op het verzoek van een lezer uit Hoogeveen om een huismiddeltje ter bevordering van een geregelde stoelgang.

Zo schreef de heer (of mevrouw) M. N. van Gelderen uit Assendelft:

„Aanbevelen kan ik 'n groot glas warm water op de nuchtere maag, onmiddellijk na het opstaan”. Voor alle zekerheid voegt zij daar tussen haakjes nog aan toe: „(’s morgens uit bed)”.

Mevrouw (of de heer) W. J. Bos uit Bedum meldde:

„Elke dag om ongeveer drie uur eet ik in één keer drie sinaasappels met het vruchtvlies (dus niet persen), het liefst met nog wat witte velletjes eraan. Succes gegarandeerd. 's Zomers, in plaats van drie sinaasappels, drie sappige peren (bijvoorbeeld Conférence), of 10 dikke pruimen. Nooit wittebrood eten, altijd bruin met veel zemelen. Geroosterd bruin brood kunt u malen en in plaats van paneermeel in uw maaltijden verwerken”.

Moederkoorn leidde tot het heksenproces van Salem

HET BERUCHTE HEKSENPROCES te Salem in het Amerikaanse Nieuw Engeland heeft wellicht vergiftiging van het brood door moederkoorn tot achtergrond.

De heksenjacht begon in 1692 nadat acht meisjes waanvoorstellingen, stuipen en braakaanvallen hadden gekregen en beweerden dat zij door andere dorpelingen oehekst waren. Negentien vrouwen en kinderen zijn bij de Salemse heksenvervolgving ter dood veroordeeld en opgeknoopt.

Al in 1710 volgde postuum eerherstel, naar daar hadden de slachtoffers natuurlijk niet veel meer aan. Hun tragedie is 261 jaar later, in 1953, nog eens gebruikt door Arthur Miller, om met zijn toneeltuk „De vuurproef” een aanval te doen op de hysterische communistenjacht onder leiding van senator Joseph McCarthy.

Linda Caporeal, docente aan de universiteit van Californië, schrijft nu in het Amerikaanse wetenschappelijke blad „Science” dat de acht zieke meisjes in verkelijkheid wellicht de graanschim

Mevrouw Gras uit Zaandam schreef:

„Dietlijst van volle tarwe, brood enzovoort, en vooral zemelen, die moet u maar overal in strooien: soep, yoghurt, enzovoort. Voor een luttel bedrag verkrijgbaar in alle reformhuizen”. (Meer mensen bevolen zemelen aan).

De heer G. Waardenburg uit Tzummarum had de volgende remedie:

„Neem bij het avondeten één eetlepel keukenstroop. Kan ook op het brood. Is goedkoop — onschadelijk — gegarandeerd zeker”.

De heer T. Hooyenga uit Suameer ten slotte, somde een hele reeks kruiden op tegen gesprongen lippen (huislook, u vindt het op oude rietdaken), steenpuisten (zet een éénjarige wortel van de klis, in het Fries kladdestikkel genoemd, op water of jenever en drink het aftreksel), schele hoofdpijn (het duizendblad), kinderen die niet willen eten (thee van alsem wekt de eetlust op), en geiten, schapen en koeien die ziek zijn en niet herkauwen (geef ze bijvoet). Hij noemde ook een middel tegen verstopping: het „hounepiesstal” oftewel bitterzoet (Solanum dulcamara), dat u in de rietkragen vindt, — als u tenminste rietkragen weet te vinden.

moederkoorn hadden gegeten, waar een stof in zit die verwant is aan de tegenwoordige hallucinaties verwekkende stof LSD. Volgens mevrouw Caporeal is het jaar 1692 in de buurt van Salem nat genoeg geweest om het moederkoorn in het koren te doen ontstaan en het gedrag van de meisjes klopt met wat wij tegenwoordig weten van de uitwerking van moederkoorn.

Vergiftiging met moederkoorn kan ergotisme (kriebelziekte, met kramp en kriebel in ledematen, pijn in de buik, diarree, braken, duizeligheid) veroorzaken. Dat wisten de 17de-eeuwse puriteinen van Salem nog niet en zij konden zich geen betere verklaring van de verschijnselen indenken dan hekserij.

Niet geschikt voor diabetici

AAN HET MAANDBLAD Diabe van de Diabetes Vereniging Nederland ontlenen wij de volgende waarschuwing van mevr. M. A. Kouwenberg-Kruyssen uit Papendrecht. Zij vestigt de aandacht op een merk biskwie 'Drei Pauli', afkomstig uit

Duitsland en te koop bij diverse dieetafdelingen van allerlei zaken zoals drogisterijen, banketzaken en supermarkten.

Aan de achterzijde van de verpakking staat (of liever STOND, want de regel is zwart overgedrukt) 'geeignet für Diabetiker', d.w.z. geschikt voor diabetici.

'Omdat', schrijft Mevrouw Kouwenberg, 'er altijd mensen zijn die niet lezen' vraagt ze u de HH grossiers te informeren dat deze biskwies bepaald niet voor diabetici geschikt zijn — althans niet volgens onze Nederlandse maatstaven. Opgepast dus!

Film over Van de Moosdijk?

HET IS VRIJWEL zeker, aldus de Haagsche Courant, dat over het leven van Willem van de Moosdijk, beter bekend als de kruidendokter uit Casteren, een film zal worden gemaakt. Mevr. mr. M. van der Plas-Kluit, raadvrouw van Van de Moosdijk, zal de onderhandelingen met een Franse filmmaatschappij over de filmrechten afronden.

Willem van de Moosdijk werd in 1973 voor een overval op een employé van een grenswisselkantoor veroordeeld tot twee jaar en zes maanden gevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de regering. Bij deze overval werd 1,2 miljoen gulden buitgemaakt. Daarvan is nog bijna een miljoen gulden spoorloos. Voordien verkocht Van de Moosdijk, zoals onze lezers weten op de meest onscrupuleuze wijze geneeskrachtige kruiden. In verband daarmee werd hij veroordeeld wegens oplichting en het ongeoorloofd uitoefenen van de geneeskunst. Over het leven van Willem van de Moosdijk verscheen in 1973 een boek met als titel „Koopman in ijdele hoop”.

Dr. J. van Borssum Waalkes, geneesheer-direkteur van de Rijks Psychiatrische Inrichting, waar Van de Moosdijk nog gedurende enkele dagen per week wordt verpleegd in verband met zijn terbeschikkingstelling van de regering, heeft volgens mevr. Van der Plas-Kluit geen bezwaar tegen de film. Er is overleg met de geneesheer-direkteur geweest om het risico te vermijden dat door het verkopen van de filmrechten het proefverlof van Van de Moosdijk eventueel in gevaar zou komen.

Ook worden onderhandelingen gevoerd met een grote Duitse uitgeverij, die van plan is een boek over het leven van deze kwakzalver uit te geven.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; J. Noord te Amsterdam, Hemonystraat 11, **Wvd.Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** b.d. te Haarlem; P. H. v. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buiten **Apotheker, Farmaceutisch inspecteur van de Volksgezondheid** b.d., 't Harde; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle **apotheker** te 's-Gravenhage; Adviserend bestuurslid: S. Lelie, **Arts Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Maatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven in leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Waarschuwing penningmeester: J. Noord, Hemonystraat 11, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 Amsterdam. Gem. Giro K 1672.